

[Finansministeren.]

få deres indtægt beskattet med dobbelt marginalskat. For de invalidepensionister, der ikke har indtægt ud over den ny invalidepension, vil det faste nedslag i forbindelse med den foreslåede skattefrihed for invaliditetsbeløbet betyde, at de kun får en beskedent skattestigning i forhold til stigningen i deres pensionsindtægt fra 1965 til 1966.

Endelig skal jeg nævne, at forslaget indeholder en ny bestemmelse om ægtepars ret til nedslag. Hidtil har ægtepar kun kunnet få nedslag i den skattepligtige indkomst, når manden opfyldte betingelserne herfor. Efter lovforslaget skal der også gives nedslag, når det alene er hustruen, der opfylder nedslagsbetingelserne. Denne ny regel skal efter forslaget gælde, hvad enten der er tale om fast nedslag eller indtægtsbestemt nedslag.

De foreslåede ændringer i det indkomstbestemte nedslag for folkepensionister og andre ældre medborgere anslås for skatteåret 1967-68 at medføre et provenutab for statskassen på omkring 70 mill. kr.

Det tilsvarende provenutab ved det foreslåede faste nedslag og ved at indrømme nedslag, når det alene er hustruen, der opfylder betingelserne herfor, kan anslås til omkring 13 mill. kr.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til en hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Handelsministeren (Tyge Dahlgaard):
Hermed har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om statsautoriserede revisorer og forslag til lov om skibsmæglere og varemæglere.*

Lovforslagene er, bortset fra en udskydelse af ikrafttrædelsestidspunktet til 1. januar 1967, ganske enslydende med de lovforslag, som handelsministeren den 30. april og den 6. oktober 1965 henholdsvis fremsatte og genfremsatte her i tinget i forbindelse med det såkaldte næringslovs-kompleks. Jeg tillader mig her at henvise til Folketingstidende 1964-65, folketingets forhandlinger sp. 4848-4863 og 4866-4868, og Folketingstidende 1965-66, folketingets forhandlinger sp. 52-53.

Medens selve næringsloven og den øvrige del af næringslovs-komplekset blev gennemført i sidste folketings-samling, nåede det folketingsudvalg, hvortil de 2 lovforslag, der nu genfremsættes, var henvist til behandling, ikke at afslutte arbejdet med disse lovforslag. For så vidt angik lovforslaget om statsautoriserede revisorer, kom man således ikke til vejs ende med drøftelserne om, hvorvidt der bør kunne godkendes — og gives særlige regler for — en gruppe revisorer ud over de statsautoriserede, og for så vidt angik lovforslaget om skibsmæglere og varemæglere, afsluttede man ikke forhandlingerne om, hvorvidt man bør opretholde de gældende regler, hvorefter statsautoriserede skibsmæglere har eneret til at udføre klareringsforretninger, dog at disse også kan udføres af skibsføreren.

De nu genfremsatte lovforslag er i overensstemmelse med de udkast hertil, der blev udarbejdet af næringslovs-kommissionen og tiltrådt af et flertal af denne kommissions medlemmer. Bestemmelserne i forslagene er behandlet i den af næringslovs-kommissionen i januar 1965 afgivne betænkning II, der tidligere er omdelt her i tinget.

De gældende bestemmelser om statsautoriserede revisorer og om skibsmæglere og varemæglere findes i §§ 65-73 og §§ 81-84 i næringslov nr. 138 af 28. april 1931, og disse bestemmelser er — foruden straffebestemmelserne i denne lovs § 95 — de eneste bestemmelser i næringsloven af 1931, der er holdt i kraft efter 1. januar 1967, på hvilket tidspunkt den ny næringslov og de næringsretlige love, der knytter sig hertil træder i kraft. Derfor er 1. januar 1967 også det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt i lovforslagene.

Med disse bemærkninger skal jeg herefter anbefale begge lovforslagene til det høje tings velvillige behandling.

Endvidere har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til patentlov, forslag til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter og forslag til lov om ændringer i lov om arbejdstageres opfindelser.*

Lovforslagene er enslydende med de lovforslag, som fremsattes den 12. maj 1966, bortset fra en mindre tilføjelse i patentlovs

[Handelsministeren.]

forslagets § 25, stk. 3, for at tydeliggøre bestemmelsen samt en udskydelse af lovforslagene ikrafttræden til den 1. juli 1967.

Jeg tillader mig derfor i det hele at henvisse til fremsættelsen i sidste folketingsår i Folketingstidende 1965-66, folketingets forhandlinger sp. 5230-5242.

Man vil erindre, at lovforslagene i maj måned i år blev drøftet ved første behandling i det høje ting og derefter henvist til et udvalg. Forhandlingerne er optaget i Folketingstidende 1965-66, folketingets forhandlinger sp. 5812-5846.

Ved fremsættelsen af lovforslagene var det tilsigtet dels at give det høje ting lejlighed til så tidligt som muligt at påbegynde behandlingen, dels at skabe mulighed for, at repræsentanter for folketingsudvalget kunne mødes med repræsentanter for de tilsvarende udvalg i Finland, Norge og Sverige, idet det jo er en forudsætning for patentlovsforslagets bestemmelser om nordisk patent, at der opnås enighed i de nordiske lande på de væsentligste punkter.

Et sådant møde fandt sted i Stockholm i dagene 29. og 30. august 1966, og man stiller mod et nyt møde her i København i februar 1967. Det er mit håb, at behandlingen her i tinget til den tid er så vidt fremskredet, at vi fra dansk side kan medvirke til, at der på dette møde kan tages endelig stilling til forslaget på nordisk basis.

Forslaget til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter er en følge af bestemmelserne i patentlovsforslaget, medens forslaget vedrørende loven om arbejdstageres opfindelser skyldes denne lovs forskrift om, at den skulle forelægges det høje ting til revision i folketingsåret 1965-66.

Med disse bemærkninger skal jeg herefter anbefale lovforslagene til det høje tings velvillige behandling.

Første næstformand (From): Uden for dagsordenen giver jeg ordet til ordføreren for udvalget til valgs prøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af to valg.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Lis Groes): I skrivelse af 21. oktober d. å.

meddelte folketingsmand Lars P. Jensen, at han nedlagde sit mandat som medlem af folketinget fra den 1. november d. å. at regne. I stedfortræder for socialdemokratiet i Skanderborg amt er ifølge den af indenrigsministeriet i medfør af valglovens § 50 udarbejdede stedfortræderliste specialarbejder Harris Verner Jensen, der i skrivelse af 26. oktober d. å. har meddelt, at han er villig til at modtage det fra den 1. november d. å. ledige mandat som ordinært medlem af folketinget.

I skrivelse af 26. oktober d. å. meddelte folketingsmand Per Møller, at han på grund af varetagelse af offentligt hverv ikke ville kunne give møde i tinget i mindst 1 måned, hvorfor han anmodede om orlov fra den 2. november d. å. at regne. Den 27. oktober meddelte folketinget den ønskede orlov og vedtog at indkalde stedfortræderen. Ifølge den førnævnte af indenrigsministeriet udarbejdede stedfortræderliste er I. stedfortræder for venstre i Randers amt, hvor Per Møller er valgt, gårdejer Knud Erik Særkjær, der i skrivelse af 29. oktober d. å. har meddelt, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af nævnte orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har herefter holdt møde, og efter at have gennemgået stedfortræderlisten og de øvrige dokumenter indstiller udvalget enstemmigt, at specialarbejder Harris Verner Jensen godkendes som ordinært medlem af folketinget fra den 1. november 1966 at regne, og at gårdejer Knud Erik Særkjær godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra den 2. november 1966 at regne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af Harris Verner Jensen, som ordinært medlem af folketinget fra den 1. november 1966

vedtoges enstemmigt med 104 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af Knud Erik Særkjær som midlertidigt medlem af folketinget fra den 2. november 1966

vedtoges enstemmigt med 105 stemmer.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Jens Frandsen* til arbejdsministeren:

„Vil ministeren medvirke til fremskyn- delse af arbejdet i det sagkyndige ud- valg, der behandler spørgsmål om rets- forholdet mellem funktionærer og arbejds- givere?“

Skriftlig begrundelse:

I forbindelse med revisionen af funkti- nærloven for tre år siden havde venstre og det konservative folkeparti foruden nogle forslag til lovændring på de sociale områder, der blev gennemført, bl. a. fremsat forslag om ændring af funktionærlovens § 10 med det formål at sikre, at også de upolitiske funktionærorganisationer i rimeligt omfang kunne opnå forhandlings- og organisations- ret. Disse forslag blev ikke gennemført, men henvist til et af arbejdsministeren nedsat udvalg, der nu har arbejdet i 2½ år. Jeg har allerede for et år siden stillet et nogen- lunde tilsvarende spørgsmål, uden at mini- steren dengang var i stand til at svare på, hvornår udvalgsarbejdet kunne forventes at være afsluttet.

I betragtning af, at der under de over- enskomstforhandlinger vedrørende specielle krav, som påbegyndes bl. a. på HK-områ- det i december, også er stillet meget væsent- lige krav på organisations- og forhandlings- rettens område, havde det efter min mening været rimeligt, om der allerede på nuvæ- rende tidspunkt havde foreligget i hvert fald en udtalelse fra udvalget vedrørende funktionærlovens § 10.

I stedet for at genfremsætte vort lovfor- slag og dermed gennemtvinge en debat i folketinget om spørgsmålet har jeg fundet det rimeligt at søge at formå ministeren til at få udvalgsarbejdet afsluttet, ikke mindst på grund af, at der efter min mening må lægges betydelig vægt på de synspunkter, som de i udvalget repræsenterede funkti- nærorganisationer måtte have fremført un- der udvalgsarbejdet.

Første næstformand (From): Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Jens Frandsen: Det skal kun være ganske få bemærkninger, jeg skal føje til den skriftlige begrundelse.

Den 3. november 1965, altså i morgen for et år siden, stillede jeg et spørgsmål til ministeren, hvori jeg bad oplyst, hvornår et resultat af udvalgets forhandlinger kunne forventes at foreligge. Ministeren gav mig et svar, som jeg accepterede som rimeligt. I mit spørgsmål gav jeg udtryk for, at udvalget selvfølgelig måtte have rimelig tid til overvejelse, hvilket også var mini- sterens synspunkt. Når udvalget tog spørgs- målene op i den rækkefølge, som ministeren oplyste, altså først behandlede § 1, der omhandler funktionærarbejds omfang, så vil jeg også gerne erkende, at det for mig måtte findes meget naturligt; men jeg kan ikke undlade at beklage, at man efter 2½ års forløb ikke er nået længere frem med arbejdet. Så vidt jeg har forstået, er man vel knap nået til at diskutere lovens § 10, der omhandler organisations- og forhandlingsret.

Det er velkendt, at resultatet af ud- valgets drøftelser afventes med meget stor interesse inden for vide kredse af denne stærkt voksende samfundsgruppe. Når en opposition ønsker sådanne væsentlige pro- blemer belyst i et sagkyndigt udvalg og regeringen nedsætter udvalget, finder jeg det i overensstemmelse med ministerens pligt at medvirke til opnåelse af et resultat inden for en forsvarlig periode. Jeg håber derfor, at ministerens svar vil være posi- tivt, når jeg spørger, om han vil foranledige arbejdet i udvalget fremmet.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): I anledning af hr. Jens Frandsens spørgsmål vil jeg gerne først understrege, således som jeg også tidligere har gjort det, at der i det nedsatte funktionærlovsudvalg har været enighed om først at behandle problemerne i forbindelse med funktionærlovens § 1, alt det, der har forbindelse med selve funktionærarbejdet, og først derefter at behandle spørgsmål om ændringer i be- stemmelserne i lovens § 10, som jo vedrører organisations- og forhandlingsretten.

I anledning af denne fornyede fore- spørgsel har jeg haft en samtale med udvalgets formand, civildommer C. Ove Christensen, som over for mig har oplyst,

[Arbejdsministeren.]

at udvalget nu er nået så langt med drøftelserne af problemerne vedrørende funktionærlovens § 1, at man kan begynde på udarbejdelsen af en delbetænkning om disse spørgsmål. Det regner man med at kunne gøre i den allernærmeste fremtid; jeg tror, det bliver inden jul. I denne delbetænkning vil også blive medtaget spørgsmålet om en ændring af efterlønsreglerne i funktionærlovens § 8 — idet man nemlig også må huske på, at udvalget langs ad vejen har fået tildelt nye opgaver, som det har taget op. Det er meningen, at udvalget derefter vil gå over til at behandle problemerne i forbindelse med lovens § 10, og jeg vil gerne sige her, at udvalgets formand er indstillet på at fremme arbejdet med disse spørgsmål mest muligt i det omfang, det under hensyntagen til en saglig behandling af de meget vidtrækkende problemer, man står over for, er forsvarligt.

Udvalget er således opmærksom på det ønskelige i, at arbejdet fremskyndes i forsvarligt omfang, ligesom man vel nok også kan gå ud fra, at udvalget er klar over den interesse, som man fra forskellig hold nærer for udvalgets arbejde. Jeg kan derfor ikke se, der er noget særligt behov for, at jeg forsøger på at presse arbejdet i udvalget hurtigere frem, end udvalget selv er indstillet på. Man er altså indstillet på at arbejde hurtigt under hensyn til de forhold, som jeg har nævnt. Det afgørende må efter min opfattelse være, at der bliver gennemført en tilbundsgående undersøgelse af problemerne vedrørende organisations- og forhandlingsretten.

Jeg vil også gerne i denne forbindelse på ny minde om, at alle de funktionærorganisationer, alle de funktionærgrupper, som først og fremmest er interesseret i disse problemer, er repræsenteret i udvalget; de har altså selv den helt afgørende indflydelse på, på hvilken måde arbejdet skal forløbe. Det er klart, at der lægges vægt på de synspunkter, der kommer frem, men jeg er altså af den opfattelse, at de funktionærrepræsentanter, som sidder i udvalget, må have adgang til på forsvarlig vis at udføre arbejdet uden pres udefra.

Jens Frandsen: Jeg takker ministeren for det svar, jeg nu fik. Når jeg igen har stillet spørgsmålet, kan det måske nok for ministeren synes, at jeg er lidt for utålmodig. Men jeg må dog alligevel nok have lov til at fremhæve, at jeg finder, at arbejdet, som det er foregået hidtil, er gået lidt for langsomt; derfor var det, jeg ønskede, at ministeren skulle presse lidt på. Men hvis udvalgets formand har oplyst, at udvalget arbejder for fuldt tryk, kan det vel ikke gå hurtigere, og så bliver jeg nødt til at styre min utålmodighed lidt endnu.

Arbejdsministeren: (Erling Dinesen): Må jeg sige til hr. Jens Frandsen, at det nok var klogt, om man styrede utålmodigheden en lille smule. Jeg synes også, det var klogt, om hr. Jens Frandsen og venstre redigerede annoncer om den ting med lidt større omhu, end der har været tale om på det sidste. Jeg læste en annonce forleden dag; jeg vil lige citere et afsnit:

„HK forsøger at gennemføre et monopol på arbejdsmarkedet, derfor er udvalgsarbejdet gået i stå. Det er en situation, funktionæren ikke kan være tjent med.“

Jeg tror ikke, partiet venstre og hr. Jens Frandsen kan være tjent med at annoncere på den måde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Gunhild Due* til socialministeren:

„Vil ministeren tage skridt til at aktivisere og forbedre tilsynet med åndssvageforsorgens centre?“

Skriftlig begrundelse:

Spørgsmålet stilles i håb om, at der straks kunne ske et par forbedringer på området, som jeg erkender er både stort og på mange måder vanskeligt.

De forbedringer, jeg tænker på, er følgende:

- 1) Kunne man give centrene absolut pligt til at underrette forældre eller værge, før eller senest når en patient flyttes fra en afdeling til en anden eller indlægges på hospital o. lign?

[Gunhild Due.]

Det sker i nogle tilfælde allerede nu, men ikke nær nok; jeg ønsker derfor en sådan pligt indskærpet.

- 2) Kunne der gives centrene pligt til at indberette alle forældrelose, forladte eller dermed ligestillede åndssvage til tilsynsrådene med henblik på omsorgsarbejde eller eventuel beskikkelse af værger for disse?
- 3) Endvidere kunne man måske aktivisere de nyvalgte tilsynsrådsmedlemmer ved ud over den skriftlige også at yde en mundtlig orientering om rådernes pligter og rettigheder.

Første næstformand (From): Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Gunhild Due: Jeg er klar over de problemer, der kan være med tilsynsarbejdet med vore åndssvage, både når det gælder tilsynsråd og især værgeordningen. Det, jeg ønsker med mit spørgsmål, er at inspirere til nogle små forbedringer i udkanten af området, som jeg mener kan klares med det samme.

Jeg har flere gange fået klager over, at forældre eller værger ikke får besked, når en patient flyttes fra et sted til et andet, f. eks. indlægges på et hospital uden for centret. Det er urimeligt, og jeg håber, ministeren ved et cirkulære vil indskærpe centrene, at der skal gives meddelelse til forældre eller værge, helst inden flytningen og senest samtidig med flytningen.

Derudover vil jeg spørge, om man kunne overveje at give centrene pligt til at indberette alle forladte og dermed ligestillede åndssvage til tilsynsrådene med henblik på iværksættelse af omsorgsarbejde eller eventuelt beskikkelse af værger. Jeg er klar over, at der udføres meget godt arbejde for disse patienter af centrenes sociale medarbejdere; men jeg mener, det ville være betryggende, hvis alle patienter havde mulighed for at få en kontakt uden for centret, og at der er mennesker uden for — enten det er tilsynsråd, forældreforeninger eller værger — som er interesserede i de enkelte patienter og følger med i, hvordan det går dem, der ellers er alene.

Endvidere håber jeg, at man ud over,

hvad man har gjort ved de skriftlige retningslinjer af 12. marts 1963, vil forsøge at aktivisere de nye tilsynsrådsmedlemmer ved også at give mundtlig orientering på møder eller lignende.

Socialministeren (Bundvad): Fru Gunhild Due har spurgt, om jeg vil aktivisere og forbedre tilsynet med åndssvageforsorgens centre. I den skriftlige begrundelse for sit spørgsmål har fru Gunhild Due nævnt nogle eksempler på de forbedringer, hun kunne tænke sig.

For det første peges der på, at jeg bør pålægge centrene at underrette forældrene og dermed ligstillede om flytning af en patient til en ny afdeling eller til et hospital. Det finder jeg helt rimeligt begrundet, og bestyrelsen for statens åndssvageforsorg har da også allerede i 1961 pålagt centrene at underrette de pågældende og pårørende i god tid forud for en flytning. Hvis forudgående meddelelse ikke kan gives i et akut tilfælde, må en efterfølgende meddelelse naturligvis gives snarest muligt. Efter hvad der er oplyst for mig, har forsorgens hovedkontor inden for de sidste 6-7 år ikke kunnet finde nogen klage over manglende oplysninger i sådanne tilfælde, og jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at bede bestyrelsen om at indskærpe reglen om, at der skal gives meddelelse.

Fru Gunhild Due er inde på den tanke; at de patienter, der mangler forbindelse med pårørende, skulle indberettes til tilsynsrådene, således at der kunne iværksættes omsorgsarbejde eller beskikkelse af værger for dem. Der foreligger ingen opgørelse over, hvor mange af forsorgens patienter der skal betragtes som „glemte“ — jeg sætter ordet i anførselstegn — af omverdenen. Med „glemte“ mener vi forældrelose børn, forladte og dermed ligestillede. Ved et enkelt forsorgscenter har man prøvet at opgøre antallet af sådanne patienter, og det viste sig, at der var tale om ca. 10 pct. af den samlede belægning. De glemte patienter hører navnlig til i de ældre aldersgrupper. Jeg mener ikke, at det specielt kan være tilsynsrådernes opgave at sætte omsorgsarbejde i gang for disse patienter. Det ville være uoverkommeligt for et tilsynsråd at påtage sig sådanne opgaver. Jeg kan nævne, at hvert forsorgscenter i gennemsnit har omkring 2.000 patienter.

[Socialministeren.]

Derimod må det principielt være centerledelserne og bestyrelsen, der har pligt til at hjælpe og støtte de glemte patienter, ligesom det er disse organer, der i det hele har ansvaret for, at for sorgen udøves — og udøves på den rigtige måde.

Hvad angår spørgsmålet om beskikkede tilsynsværger, må jeg pege på, at tilsynsværgeren ikke skal gå ind i selve omsorgsarbejdet. Efter loven skal værgeren holde sig underrettet om den åndssvages tilstand og drage omsorg for, at hjælpeforanstaltningerne ikke opretholdes længere end nødvendigt. Hvis der er tale om børn, der ikke har forbindelse med forældrene, kan det være vanskeligt at få de almindelige værgebeskikkende myndigheder til at beskikke en ny værge i tilfælde, hvor forældrene sætter sig imod det. Hertil kommer, at det har vist sig vanskeligt at skaffe egnede og villige værger for de voksne patienter. Det spørgsmål har været drøftet mellem bestyrelsen og Landsforeningen Evnesvages Vel, og det har været på tale, at foreningens medlemmer skulle stå til rådighed som værgeemner. Imidlertid kan de opgaver, som påhviler tilsynsværgeren, også varetages ved at udbygge forsorgens servicemuligheder, og jeg tænker mig, at man kunne gøre det sådan, at hver enkelt patient til støtte får en professionel medarbejder fra selve forsorgen. Det er jo tilsynsrådets opgave at være garant for, at alt går rigtigt til på institutionerne. Bestyrelsen har efter anmodning fra tilsynsrådene udarbejdet retningslinjer, som nu har været gennemprøvet i 3 år til tilsynsrådernes tilfredshed. Desuden har forsorgen holdt en række oplysende møder med tilsynsrådsmedlemmerne, og det er tanken at fortsætte med denne orientering; jeg kan føje til, at forsorgschefen plejer mundtligt at sætte nye tilsynsrådsformænd ind i arbejdet. Jeg er overbevist om, at der fortsat vil være et godt samarbejde mellem bestyrelsen og tilsynsrådene til gavn for den store gruppe patienter, som forsorgen her yder støtte og hjælp.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Albertsen* til socialministeren:

„Vil socialministeren tage initiativet til, at der på børne- og ungdomshjem-

mene søges etableret ordninger med henblik på at give medarbejderne øget medansvar for og indfyldelse på institutionernes arbejde og med henblik på at give elever og forældre øget mulighed for at få deres synspunkter taget i betragtning?“

Albertsen: For ca. 1½ år siden trådte en ny lov om børne- og ungdomsforsorgen i kraft. Det var en lov, som hele folketinget sluttede op om, og som medarbejderne inden for børneforsorgen stort set har været tilfreds med. Det er jo et område, hvor der sker en vældig udvikling; antallet af anbragte børn nedbringes væsentligt, og antallet af medarbejdere øges væsentligt.

Det er imidlertid uanset den nye lov og uanset øgede bevillinger til dette vigtige område ønskeligt også at være opmærksom på de samarbejdsformer, som bør herske på institutioner af denne karakter. Jeg tænker her ikke alene på forholdet mellem medarbejderne og de daglige ledere af institutionerne, men også på forholdet til forældrene, til de anbragte børn og forholdet til myndighederne som sådanne. Jeg tror derfor, man skal være opmærksom på, at der ikke er afstukket regler for, givet bevillinger til eller over for direktoratet eller ministeriet antydnet nogen arbejdsform med henblik på at intensivere samarbejdsbestrebelseerne på de nævnte områder. Det ville være godt, om ministeren ved denne lejlighed ville give og direktoratet senere udsende retningslinjer, således at man eksempelvis kan få etableret medarbejderråd på institutionerne i lighed med det, man har inden for folkeskolen for lærernes vedkommende, og få skabt rammer for kontakt med forældrene. Jeg ved, at der på mange institutioner i øjeblikket findes en sådan kontakt, og jeg har efter adskillige møder inden for børneforsorgen fået indtryk af, at der faktisk foregår et sådant arbejde; men der er ingen retningslinjer at gå frem efter og ingen midler til det. Det ville være godt, om der ved en lejlighed som denne blev givet udtryk for sympati for tanken, og at denne også blev omsat i konkret form, således at man kan arbejde og få gode resultater frem.

Endelig vil jeg mene, at det vil være nyttigt og ønskeligt, at elevråd som dem, der nu i stigende grad oprettes rundt om-

[Albertsen.]

kring inden for folkeskolen og gymnasieskolen, i passende omfang — men selvfølgelig kun dér, hvor forholdene taler derfor — etableres på institutionerne. Da det drejer sig om børn, der er anbragt hele døgnnet på disse institutioner, er der behov for kontakt, og jeg tror, at en sådan mulighed for at komme til at respektere hinanden i højere grad vil være god og frugtbringende. Jeg håber, ministeren vil imødekomme ønsket.

Socialministeren (Bundvad): Efter de gældende regler varetages ledelsen af de enkelte børne- og ungdomshjem som bekendt af et særligt tilsynsråd eller en særlig bestyrelse i samarbejde med den pågældende institutions leder. Reglerne om institutionernes ledelse er imidlertid efter min mening ikke helt tidssvarende. Jeg er indstillet på, at der i forbindelse med de overvejelser, der finder sted om ændringer i disse regler, skal gøres et alvorligt forsøg på at finde frem til bestemmelser, der kan sikre medarbejderne adgang til at gøre deres synspunkter gældende eller blive taget med på råd, navnlig i sager, der vedrører hjemmenes pædagogiske arbejde. Dette vil f. eks. kunne ske ved nedsættelse af medarbejderudvalg el. lign. Jeg vil dog gerne henlede opmærksomheden på, at der allerede i dag, som det blev nævnt, i praksis ved mange hjem finder et udmærket samarbejde sted mellem medarbejdere og ledelse. Jeg nærer lidt tvivl om, hvorvidt det vil være rigtigt at give medarbejderne adgang til at blive repræsenteret i tilsynsråd eller bestyrelse for de enkelte hjem og derved blive deres egen myndighed. I øvrigt vil institutionernes forskellige karakterer med hensyn til ejerforhold nok bevirke, at der må søges forskellige løsninger, og det vil under alle omstændigheder være rigtigt at nå frem til løsninger i forbindelse med Børnesagens Fællesråd eller Danske Børnesagsarbejderes Sammenslutning.

Jeg stiller mig også sympatisk over for tanken om at give forældrene større mulighed for at følge institutionernes arbejde. Vi praktiserer en form for forældrerepræsentation inden for åndssvageforsorgen derved, at forældreforeningen, Landsforeningen Evnesvages Vel, har en repræsentant for tilsyns-

rådet for hvert forsorgscenter. En tilsvarende ordning ved børne- og ungdomshjemmene støder imidlertid på den vanskelighed, at elevklientelet og forældrene er stærkt skiftende, således at det bliver svært at finde frem til forældrerepræsentanter, der er repræsentative. Det må i den forbindelse også nævnes, at mange forældre til børn og unge, anbragt under børne- og ungdomshjemmene, desværre ikke synes at være positivt indstillet over for samarbejde med hjemmene.

Man kan jo også på anden måde udbygge samarbejdet med forældrene. Det er vigtigt for arbejdet på hjemmene, at der er kontakt og samarbejde med forældrene under forsorgens udøvelse, og forældrearbejdet bør derfor fremmes, bl. a. ved afholdelse af gruppemøder med forældrene. Et sådant arbejde er jo allerede i et vist omfang taget op på en række hjem.

Jeg er enig i de synspunkter, der er fremsat fra forskellig side om, at det er ønskeligt at give eleverne ved børne- og ungdomshjemmene mulighed for at få en vis indflydelse på institutionernes arbejde. Tanken om elevråd har jo efterhånden vundet indpas inden for skolevæsenet. Forholdene ved børne- og ungdomshjemmene er imidlertid så specielle, at tanken om elevråd kun lader sig anvende med, skal jeg sige betydeligt forbehold. Det ligger vel i forholdets natur, at oprettelse af elevråd kun har praktisk mening ved hjem, der modtager elever i og ud over den skolepligtige alder.

Der er endvidere særlige problemer ved de mange børne- og ungdomshjem, der modtager elever med forskellige former for vanskeligheder. På den anden side er der næppe tvivl om, at adgangen til at etablere elevråd kan betragtes som et hensigtsmæssigt pædagogisk middel, når blot det anvendes med de fornødne forbehold, som forholdene nu engang forudsætter vi må tage. At det er en fordel i de tilfælde, hvor man kan praktisere det, tyder erfaringerne fra de enkelte børnehjem, der har sådanne elevråd, allerede nu på, og jeg er derfor indstillet på, at vi skal gå videre. Vi vil nu overveje, hvorledes tanken om oprettelse af elevråd ved børne- og ungdomshjemmene kan videreføres.

Albertsen: Jeg takker socialministeren for den positive holdning, han har givet udtryk for vedrørende de tre nævnte led, medarbejderne, forældrene og eleverne, med henblik på at skabe bedre samarbejdsformer.

Der er to enkelte bemærkninger, jeg gerne vil supplere min første udtalelse med. Den ene gælder medarbejderne. Jeg tror, det er meget ønskeligt, at der direkte peges på, at medarbejderne, når der sker etablering af byggeudvalg, bliver medlemmer heraf og altså får en indflydelse ligestillet med den, eksempelvis lærerne i folkeskolen har.

Hvad dernæst angår forældrene, er jeg ikke enig med ministeren med hensyn til de forbehold, der naturligt må tages, men jeg vil dog pege på den bemærkelsesværdige udvikling, der finder sted inden for børneforsorgen, idet denne i stigende grad bliver et spørgsmål om behandling og om opdragelse og i mindre grad om straf og fjernelse. Denne ændring i arbejdet og i klientelet giver faktisk betydelig bedre muligheder for at få forældrene direkte impliceret i et samarbejde. Jeg tror, at ministeren er vidende om, at noget sådant finder sted adskillige steder, og jeg tror, at man i højere grad skal bemærke den ændrede mentalitet på dette område, som giver bedre muligheder for at inddrage forældrene i dette samarbejde. Vi ved, at der finder et sådant fortræffeligt samarbejde sted inden for åndssvageforsorgen, og jeg tror, vi her får muligheder og jordbund for en lignende udvikling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul Schlüter* til ministeren for kulturelle anliggender:

„Hvorned begrundes ministeren, at han i strid med biografrådets indstilling har frataget den hidtidige bevillingshaver retten til fortsat at drive Kinopalæet?“

Poul Schlüter: I sidste uge traf kulturministeren sin afgørelse om bevillingen til den fremtidige drift af Kinopalæet i Kø-

benhavn. Ministerens afgørelse indebar, at den mand, som gennem en lang årrække havde drevet og ledet dette biografteater, med ét slag blev kastet ud af sit erhverv, idet ministeren foretrak at give bevillingen til en ny ansøger.

Jeg er ganske klar over, at ministeren er i sin gode formelle ret til at disponere, som han har gjort, men i realiteten mener jeg, at ministerens afgørelse er stærkt kritisabel. I sager af denne art er det ved lov bestemt, at ministeren skal støtte sig til biografrådet. Dette råd har da også afgivet indstilling i sagen om Kinopalæet. Det overvejende flertal af biografrådets medlemmer anbefalede ministeren at give den ny bevilling til samme mand, som hidtil har drevet teatret. Jeg har forstået, at også Frederiksberg kommune og alle partier har været enige herom og har givet ministeren en tilsvarende tilkendegivelse. Biografrådet er jo ikke en tilfældig instans, men sammensat således, at det i denne sammenhæng er den højeste sagkundskab. Denne sagkundskab har ministeren imidlertid blankt tilsidesat på trods af, at sagkundskaben i sin indstilling stærkt understreger den store indsats, som den hidtidige bevillingshaver gennem en lang, lang årrække har gjort i dansk filmproduktion. Få — om nogen — har vist produceret flere danske film end han.

Ministerens afgørelse er efter min opfattelse en ny understregning af det nuværende bevillingssystemes urimelighed. Der er vel i øvrigt grund til at antage, at det ikke kan vare længe, før vi får afskaffet det gamle system og får indført fri eller næsten fri næring på biograforrådet, således at den fare for vilkårlighed og misbrug, som den gældende lov åbner adgang for, kan blive elimineret.

Ministeren for kulturelle anliggender (Sølvhøj): Hr. Poul Schlüter har her bedt mig begrunde, at jeg, som han udtrykker det, i strid med biografrådets indstilling har frataget den hidtidige bevillingshaver retten til fortsat at drive Kinopalæet.

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

I den anledning vil jeg gerne oplyse, at bevillingen til Kinopalæet i sin tid blev givet som produktionsbevilling til A/S Filmateljéet ASA, hvis direktør var Lau Lauritzen. Da selskabet efter den 5-årige bevillingsperiodes udløb søgte om fornyelse, var det i meget lang tid ikke muligt at få fremskaffet de oplysninger, som var nødvendige. Jeg vil her gerne bemærke, at det er sædvane, at en bevillingshaver får sin bevilling fornyet, men det må være en forudsætning, at bevillingshaveren fortsat opfylder de krav, som loven stiller.

I november 1965 modtog ministeriet en redegørelse, hvoraf det fremgik, at der var sket væsentlige ændringer i selskabets forhold, herunder at atelierne inklusive navnet ASA var overdraget til direktør Grønlykke, og at der gennem en aftale med et filmudlejningsselskab forelå overtrædelse af biografloven. Ministeriet var i forvejen bekendt med, at selskabet i de seneste år ikke havde opfyldt de produktionsforpligtelser, der påhviler indehaveren af en produktionsbevilling. På grund af disse forhold fandt jeg ikke at kunne forny bevillingen, men måtte opslå den ledig. Det blev dog tilladt direktør Lau Lauritzen midlertidigt, indtil en ny bevillingshaver var udpeget, at føre biografen videre.

Der er herefter sket det, at de sædvanlige instanser har været hørt, herunder biografrådet, der er rådgivende i sager om biografforhold. Fra biografrådet foreligger to indstillinger: et flertal på 6 indstillede, at direktør Lau Lauritzen i overensstemmelse med sin ansøgning fik bevillingen som personlig bevilling. Et mindretal på 2 af rådets medlemmer indstillede, at bevillingen blev givet til ASA filmstudio som produktionsbevilling. I henhold til § 1 i biografloven uddeles bevillinger i større byer af ministeren efter et frit skøn. Som regel har de skiftende ministre, også jeg, fulgt biografrådet, men der findes en række undtagelser, i min tid kun 2, hvoraf den ene undtagelse er den, vi drøfter i dag.

Under hensyntagen til den betydning, en stor premierebiograf har for et aktivt dansk produktionsselskab, hvis drift af et stort, moderne atelier medfører store økonomiske byrder, har jeg, også med henblik på at støtte dansk filmproduktion, fundet at

måtte følge biografrådets mindretal, hvor efter bevillingen er tildelt et produktionsselskab, der har forpligtelse til at producere et antal helforestillinger om året.

Kinopalæet har siden genåbningen efter krigen været betragtet og behandlet som en produktionsbevilling. Med tildelingen af bevillingen til et selskab, der er i fuld gang med en produktion, er situationen efter min mening blevet normaliseret.

Poul Schlüter: Jeg takker ministeren for besvarelsen, men jeg kan ikke sige, at den argumentation, ministeren nu har fremført, tilfredsstillende mine synspunkter. Så vidt jeg har forstået, har de forhold omkring den hidtidige bevillingshaver, som man kritiserer, været bekendt for ministeriet og biografrådet i meget lang tid, og der havde jo intet været til hinder for, at man omkring den nye bevilling havde besluttet, at den skulle gives som en personlig bevilling. Jeg forstår meget vel, at kulturministeren ønsker at støtte den levende danske filmproduktion, men det er der jo mulighed for at gøre på så mange andre måder. Det selskab, som nu får bevillingen til Kinopalæet, nyder jo meget betydelig finansiel støtte af de midler, som findes i filmfonden.

Jeg har forstået på ministerens udtalelser ved forskellige lejligheder, at man kunne forestille sig, at han på et eller andet tidspunkt ville tage et initiativ med henblik på at afvikle den nuværende bevillingsordning; jeg vil gerne benytte lejligheden til at spørge, om man kan forvente, at ministeren i nærmere fremtid vil tage et sådant skridt, således at vi kan få afskaffet den lovgivning, som er baggrunden for, at ministeren har så stor en myndighed som den, han har udøvet i denne sag — på trods af biografrådets saglige holdning.

Ministeren for kulturelle anliggender (Sølvhøj): Jeg vil gerne svare det ærede medlem på den sidste ting først. Jeg har af det ærede medlems fremstilling i dag opfattet, at han ikke er tilhænger af bevillingssystemet. I dag indskrænkede han sig til at sige, at det var „urimeligt“; hvis Berlingske Tidende i øvrigt har refereret rigtigt, er det kun et par dage siden, hr. Poul Schlüter fandt, at denne sag var en ny understregning af bevillingssystemets „tåbelighed“. Hans u-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

vilje mod systemet er altså stærk og af gammel dato. Nu er ordet „tåbeligt“ jo et stærkt ord. Det forekommer mig at være en for hård dom over det folketing, der for godt et par år siden med filmloven vedtog, at bevillingssystemet skulle fortsætte. Hr. Poul Schlüter var ikke da folketingsmand. Det konservative folkepartis talsmænd havde under forhandlingerne en hel del kritik mod systemet, men partiets folketingsmedlemmer stemte til slut for den nugældende ordnings bevarelse indtil videre. Bevillingssystemet eksisterer i dag også på baggrund af det konservative folkepartis tilslutning her i folketinget, så hr. Poul Schlüter vil forstå, at jeg finder ordet „tåbeligt“ hårdt netop i hans mund.

For øvrigt er jeg — det skal jeg da sige — ikke uenig med hr. Poul Schlüter i, at den gældende ordning ikke er født til evighed. Jeg kan med min forgænger sige, at jeg ikke elsker bevillingssystemet, og det initiativ, som hr. Poul Schlüter gerne ser, har jeg for så vidt taget og meddelt dette høje ting, idet der er nedsat et udvalg, som skal beskæftige sig med mulighederne for at finde frem til andre næringsformer for biografvæsenet. Jeg tror ikke, som hr. Poul Schlüter måske gør — sådan har jeg opfattet det — på en absolut fri næring. Jeg tror derimod på, at man kan finde frem til friere næringsformer, og afventer, hvilke forslag det siddende udvalg kan komme med her.

Hvad den konkrete sag angår, skal jeg være den første til at erkende, at direktør Lau Lauritzen har indlagt sig store fortjenester inden for dansk film; det er aldeles klart. Men jeg kan ikke gå med til, at det er det, der skal være afgørende i denne sag, og ej heller, hvad jeg forstår at hr. Poul Schlüter har været inde på over for dagspressen, at en forventning om et nyt system for biografbevillingerne skulle kunne gå ind i vurderingen af denne sag. Administrationen af biografvæsenet i dag kan ikke bygge hverken på hr. Poul Schlüters eller på andres fornemmelse af, hvordan fremtidens biografordning vil blive; administrationen må bygge på gældende lov og kun på den.

Jeg har med min afgørelse, som har været vanskelig at træffe på grund af hr. Lau Lauritzens fortjenester, normaliseret tilstanden for Kinopalæet. Denne biograf-

bevilling er igen en effektiv produktionsbevilling, således som det lige siden dets genåbning efter krigen har været meningen den skulle være det.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat).

(Lovforslaget (nr. 34) findes i tillæg A. sp. 749, fremsættelsen i tidenden sp. 299).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om kommunal indkomstskat.

(Lovforslaget (nr. 38) findes i tillæg A. sp. 567, fremsættelsen i tidenden sp. 319).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Peter Nielsen: Ved indledningen til en skattedebat, hvor megen uenighed sikkert vil komme til orde, er det måske værd at gøre opmærksom på, at der er visse grundlæggende ting, vi er enige om. Vi er enige om, at det skattesystem, vi lever under i dag, ikke er egnet til det moderne samfund, der er i en rig og glædelig udvikling. Det er et system fra det gamle bonde- og håndværkersamfund. Det er et antikveret system, der virker hæmmende for yderligere udvikling, arbejdsomhed og produktionsudvidelse. Vi er alle enige om, at det bør ændres; spørgsmålet er blot: hvordan?

Det er klart, at ved en sådan ændring vil ethvert parti forsøge at beskytte sine vælgere og de indkomstgrupper og erhvervsgrupper, man føler sig kaldet til at repræsentere. Men vi må vel efterhånden være klar over, at vi lever i et samfund, hvor der er borgere, der tager sig deres skattemæssige forpligtelser, deres forpligtelser over for samfundet, temmelig let, medens der samtidig er borgere, som beskattes over evne, ikke mindst dem, der ved øget indsats prøver at skaffe sig forbedrede levevilkår.